

Inspectieresultaten naleving leeftijdsgrens voor tabaks- en aanverwante producten periode: juli 2024 – december 2025

Maart 2026

Dit rapport beschrijft de resultaten van het toezicht op de naleving van de wettelijke leeftijdsgrens voor tabaks- en aanverwante producten in de periode juli 2024 tot en met december 2025.

In het kort

Om toegang van jongeren tot tabaksproducten en aanverwante producten (zoals vapes) te beperken, geldt een leeftijdsgrens van 18 jaar voor de verkoop van deze producten. Jongeren zijn extra kwetsbaar voor verslaving en voor schadelijke effecten van tabak en nicotine op hun lichaam en hersenen. Artikel 8 van de Tabaks- en rookwarenwet bepaalt dat het verboden is dit soort producten te verstrekken aan personen van wie niet is vastgesteld dat zij 18 jaar of ouder zijn. De leeftijd moet worden vastgesteld aan de hand van een geldig identiteitsbewijs.

De NVWA houdt toezicht op de naleving van deze wet. Dit toezicht draagt bij aan het Nationaal Preventieakkoord, dat tot doel heeft om in 2040 een rookvrije generatie te realiseren.

Werkwijze

Testkoopmethode

De NVWA voert inspecties uit waarbij 17-jarige testkopers worden ingezet. De testkoopmethode wordt uitgevoerd bij verschillende typen bedrijven zoals speciaalzaken, tankstations, en kleinere verkooppunten zoals kiosken en belwinkels. Bedrijven worden risicogericht geselecteerd op basis van eerdere inspecties, meldingen van burgers en tips uit gesprekken met jongeren tijdens locatieobservaties.

Maatregelen

Bij geconstateerde overtredingen wordt handhavend opgetreden door middel van een boete. De hoogte van de boete varieert van €1.360 tot €9.000, afhankelijk van de inspectiehistorie en de grootte van het bedrijf.

Wanneer een bedrijf binnen een periode van 12 maanden driemaal de regels overtreedt door tabaks- of aanverwante producten te verkopen aan personen van wie de leeftijd van 18 jaar niet onmiskenbaar is vastgesteld, wordt de zogenaamde 3-strikes-out-maatregel opgelegd. Deze maatregel houdt in dat de verkoop van tabaks- en aanverwante producten tijdelijk wordt stilgelegd. De duur van de stillegging varieert van één tot twaalf weken, afhankelijk van het type bedrijf en eventuele eerdere stilleggingen.

Inspectieresultaten

Van juli 2024 tot en met december 2025 zijn er 2.356 testkoopinspecties uitgevoerd. Bij 890 (38%) van de inspecties werd een overtreding geconstateerd, waarna een boete werd opgelegd (tabel 1).

Tabel 1. Testkoopinspecties van juli 2024 tot en met december 2025

Sector	Aantal inspecties	Aantal overtredingen	Percentage (%)
Speciaalzaak	588	229	39%
Tankstation	829	312	38%
Winkels overig ¹	939	349	37%
Totaal	2.356	890	38%

¹Onder de categorie overig vallen onder andere avondwinkels, belwinkels en kiosken.

De 3-strikes-out maatregel

Van juli 2024 tot en met december 2025 is de 3-strikes-out maatregel 34 keer opgelegd: 12 keer bij speciaalzaken, 7 keer bij tankstations en 15 keer bij overige winkels.

Duiding en vervolgaanpak

Minderjarige jongeren hebben nog steeds toegang tot tabaks- en aanverwante producten via verkooppunten in alle sectoren. Het is zorgwekkend dat de NVWA nog steeds bij zoveel bedrijven constateert dat de naleving van de leeftijdsgrens onvoldoende is, waardoor jongeren relatief eenvoudig aan deze schadelijke producten kunnen komen.

Daarnaast houdt de NVWA toezicht op het verbod op de verkoop van vapes met een zoete smaak, dat in 2024 is ingevoerd. Ondanks dit verbod zien we dat er nog steeds veel aanbod is van vapes met zoete smaken, en dat deze ook nog aan jongeren worden verkocht. De NVWA houdt daarom ook toezicht op de naleving van het smaakjesverbod en op illegale handel, om te voorkomen dat jongeren toegang krijgen tot deze producten.¹

Om de verkoop aan minderjarigen tegen te gaan, zal de NVWA risicogerichte leeftijdsgrensinspecties blijven uitvoeren, met name bij verkooppunten waar veel minderjarige jongeren komen. Met dit toezicht draagt de NVWA bij aan het beperken van de beschikbaarheid van tabaks- en aanverwante producten voor jongeren en ondersteunt zo de doelstelling van het Nationaal Preventieakkoord om in 2040 een rookvrije generatie te realiseren. Handhaving alleen is echter niet voldoende om het gebruik van tabak en vapes onder jongeren terug te dringen. Het blijft een maatschappelijk probleem waarbij de inzet van een breed scala aan maatregelen van cruciaal belang is om jongeren te beschermen tegen deze verslavende en schadelijke producten.